ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קונטרס נב

קונטרס
י״ט כסלו ה׳תש״ח

מכבוד קדושת

אדמו״ר יוסף יצחק

זצוקללה״ה נבג״מ זי״ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

לזכות ורפואה שלמה
לאסתר בת רחל

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים״

770 איסטערן פארקווי ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושש לבריאה

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAVITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLocum 6-2919

ב"ה. יו"ד כסלו, תש"ח, ברוקלין נ. י.

אל ידידינו אנ"ש ותלמידי התמימים ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

כנהוג מדי שנה בשנה בטח גם בשנה זו יתועדו אנ"ש ותלמידי התמימים שי' בכל מקומות מגוריהם בי"ט כסלו הבע"ל, אשר הוא ראש השנה לדא"ח אשר הנחילונו אבותינו הקדושים זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ואשר היום הזה מסוגל להתחזק ולהתעודד בלימוד התורה הנגלית ודא"ח, להתמסר לעבודת התפלה ולהתעורר לבירור וזיכוך המדות שעפ"י חסידות ואהבת רעים עד בלי גבול.

ליום זה מוסר אני לכם את המאמר ויחלם והנה סלם וכו' המדבר בעניני תפלה ועבודה וצרפתי אליו את מכתבי מאסרו חג דסכות המדבר בחשיבותה של התועדות חסידית.

השי"ת יברך אתכם בשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות, ואתם וב"ב תתברכו כלכם בכל הצריך לכם בגשמיות וברוחניות.

הדו"ש ומברכם

יוסף יצחק

מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה, ד' אסרו חג הסוכות, תש"ח, ברוקלין.

אל ידידינו אנ"ש ותלמידי ישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש
ותורת אמת, ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

עדת ישראל בכל מרחבי תבל יודעים את מדת אהבת ישראל שהדריך בה מורנו הבעל שם טוב את בני ישראל ופרסמה בסגנון הידוע ומפורסם לכל:

מען זאל ליב האבן און מייקר זיין דעם גאר פשוט'ן אידן אזוי ווי דעם גרעסטן גאון, ווייל ער איז א איד, ואב אחד לכולנו כאמור, בנים אתם לה' אלקיכם, ונאמר אהבתי אתכם אמר ה'.

עדת ישראל בכל מרחבי תבל יודעים את ארחות חיי העולם בעניני השגחה פרטית ואהבת ישראל שהנחילונו מורנו הבעל שם טוב, הרב המגיד ממעזריטש ותלמידיהם הצדיקים הקדושים נ"ע זי"ע.

אחד מסדרי החיים אשר הנחילונו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק', רבינו הזקן והבאים אחריו נשיאי חב"ד בכל דור ודור, הוא לסדר בכל מועד ימי התועדות, לשוחח בעניני חסידות ובדברי התעוררות בעניני לימוד ועבודת התפלה ודרכי החסידות, ואם לאיזה סיבה או מפני ריחוק המקום וכדומה לא הספיקו לסדר התועדות בימי המועד אזי לסדר התועדות באחד מימי התשלומין עד יום תענית קמא דבה"ב.

בקבלה מהוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' מדור לדור, אשר אחת התורות הראשונות שפרסם הוד כ"ק רבינו הזקן, כשחזר ממעזריטש מעוטר בעטרת תפארת עוז הנשיאות של יסוד העבודה ועמוד התורה של חב"ד, היתה (אחרי ההקדמה הלזו:

הערט די תורה וואס מורנו הבעל שם טוב האט מקבל געווען אין היכל המשיח און זייט זי מפרסם בשמם יחד עם ברכתם עס זאל נתקבל ווערן אין די אידישע הערצער בפנימיות):

בראשית, התחלת העבודה בעבודת ה' היא, **ברא**, פירושו גילוי. **אלקים**, לגלות את הכוונה הפנימית והעצמית דשם אלקים, כאמור ה' הוא האלקים, אשר על ידם יתגלה הפנימית דאת **השמים** ואת **הארץ**, שהם הד' אותיות **אלף**, **הא**, **וין**, **הא**, משם הוי' דלעילא שהם תכלית הבריאה ועלייתה באי"ס ב"ה.

הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' בכל דור ודור מבארים את התורה היסודית הלזו בביאורים שונים בהשכלה ובעניני עבודה שבלב במדות נעימות.

ולזכרון ימי העבודה והשמחה דשנה ברוכה זו, הנני מפרסם את אחד המאמרים אשר זכיתי לשמוע ביחידות מאת הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע בקיץ תרנ"ה, בנאות דשא באליווקא הסמוכה לתחנת מסה"ב קראסנאיע, המבאר ענין ארבע שליבות דסולם התפלה, והמעלה ומטה דסולם שראשו בשמים ועמידתו בארץ, להעלות את הדברים התחתונים ולעשותם כלים לאלקות אשר בהם ועל ידם נשלמת הכוונה הפנימית דאי"ס חיי החיים ברוך הוא.

ידידים עוז הדורש שלומם ומברכם

יוסף יצחק.

הד' אותיות: ע"ד השם אהוי"ה ראה השמטות לזוהר ח"א. שערי אורה ד"ה יביאו לבוש סצ"ב. קהלת יעקב בערכו ובהשמטות.

ענין ארבע שליבות: ראה ג"כ שיחת י"ב תמוז ה'תש"ן.

מאמר

ויחלום והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו. ואי' בזהר סולם דא צלותא, ובמד"ר איתא סולם זה סיני, תושבן דדין כחושבן דדין, והם ב' אופני סדרי הליכה בסולם, דסולם שמושו לעלי' מלמטה למעלה ולירידה ממעלה למטה. וזהו והנה סולם מוצב ארצה, דב' הקצוות שבסולם הנה קצה התחתון עומד בארץ וקצה העליון נוגע בשמים, והסולם הוא המחבר שמים וארץ, ואופן ההתחברות להעלות הענינים הארציים למעלה ולהוריד הענינים השמימיי' למטה הוא ע"י השליבות, וכמו בגשמי' הנה עליית התחתון אל העליון וירידת העליון אל התחתון הוא ע"י הסולם, הנה כמו"כ הוא ברוחניות דעליות דברים התחתוני' הגשמי' למעלה והמשכת הדברים הרוחני' העליונים למטה הוא ע"י סולם התפלה ותורה, דתפלה ענינה העלאה מלמטלמ"ע, ותורה ענינה המשכה מלמעלה למטה, וכמו בגשמי' דעלי' וירידה מסודרות הוא ע"י שליבות, והיינו שבכדי שהעלי' והירידה יהיו מסודרים בענינם, דהן העלי' והן הירידה צ"ל בסדר ערכי שהאור לא רק שיתקבל בהכלי אלא עוד זאת שיחזק את הכלי, וכמו שאנו רואים במוחש בלימוד מסודר דכל לימוד ולימוד הנה לבד זאת אשר התלמיד מקבל את דבר וענין הלימוד הנה עצם הלימוד מצחצח ומחזק את כלי שכלו אשר בכל לימוד ולימוד מתגדלים ומתרחבים כלי שכלו דזהו ההפרש בין מלמד בר פועל ואומן במלאכת ההוראה, שיכול להיות דמי שהוא בעצמו בר שכל גדול ומלמד לתלמידיו שכלים עמוקים בידיעת התורה הנה אף גם אם תלמידיו מקבלים את לימודו בטוב שיודעים היטב מה שמסבירם אבל עם זה לא יתלמדו מאופן לימוד זה להתלמד ללמוד — צו קענען לערנען — בעצמם, ומלמד בר פועל הוא מי שגוף ועצם לימוד הסברות והשכלי' אינם אצלו כמו אצל מי שהוא בעל המצאה של שכלי' עמוקים אבל הוא בר פועל שהתלמיד יוכל ללמוד בעצמו, והיינו שגוף ועצם לימודו פועל צמצום והתרחבות חושי התלמיד ועולה מדרגא לדרגא בהבנת השכלי' בעלי' מופלגת עד רום המעלות במעלת השכל, ובעליתו זאת המסודרת מן הקל אל הכבד הנה הוא מצחצח כלי שכלו שנעשים חזקים לקבל שכלי' עמוקים ביותר לעיין בהם בהתרחבות גדולה להיות דגוף ועצם חומר שכלו נתברר ונזדכך לקבל גם שכלי' מופשטים לעמוד עליהם לדבר בהם ולהסבירם בטוב טעם וסדר מסודר, דזהו"ע הד' מדריגות דסולם התפלה דעד פסוקי דזמרה הוא בעשי', ופסוד"ז ביצירה וברכות ק"ש וק"ש בבריאה, ושמו"ע באצי', והם ד' שליבות שבסולם דתפלה העולה מלמטלמ"ע, שעל זה אמר בזהר סולם דא צלותא, דתורה היא ג"כ בחי' סולם, והוא בחי' סולם היורד מלמעלמ"ט, וסולם דתפלה הוא העולה מלמטלמ"ע והו"ע עולים ויורדים בו, עולים בתפלה ויורדים בתורה שהיא ההמשכה שאחר ההעלאה.

קיצור. תפלה סולם מלמטלמ"ע, תורה סולם מלמעלמ"ט. יבאר אשר עלי' וירידה צ"ל בסדר ויביא דוגמא מרב ותלמיד. וימנה ד' מדרי' בסולם דתפלה.

ב) וזהו ענין ד' תקוני שכינתא, דכללות ענין התפלה הוא עליית המל' כמ"ש ואני תפלה, ואני הוא בחי' מל' שיורדת ומתלבשת בבי"ע ובתפלה היא

ואי' בזהר: ח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב. תקוני זהר תי' מה.
ובמד"ר איתא: ב"ר פס"ח, יב.
דתפלה ענינה . . ותורה ענינה: אגרת התשובה פ"י. תו"א ביאור כי כאשר השמים ועוד.
דעד פסוק': ראה סע"ח שער התפלה פ"א, סי' האריז"ל ועוד.
עליית המל': סע"ח בתחלתו.

עולה למעלה, והוא בד' מדרי' דתפלה, ובכדי שתהי' העלי' למעלה צ"ל תחלה בחי' העבודה והביטול במדרי' שהיא, וכמו בהיותה בעשי' צ"ל הביטול בעמדה בעשי', והיינו ע"י ההתבוננות השייכת לעולם ההוא והוא בעצם מדרי' העולם ובשרשו ומקורו, ואז ה"ה עולה במדרי' שלמעלה, דעד ברוך שאמר היא העבודה דעשי' ועשי' עולה ביצירה והיינו הקדיש שקודם הודו כמ"ש בפע"ח ועמ"ש בלקו"ת בענין המסעות. ופסוד"ז הם ביצי' שעולה אח"כ לעולם הבריאה, וברכות ק"ש וק"ש הם בבריאה ועולה ע"י"ז מבריאה לאצי', ושמו"ע היא באצילות, והוא עליית האצי' בלמעלה מאצי'. וצ"ל מהו ההפרש בין ברכות ק"ש לק"ש מאחר ששניהם בבריאה. אך הענין הוא בכללות, דברכות ק"ש הן בהיכלות דבריאה עצמן וק"ש הוא יחוד האצי' בבריאה, דידוע שבבי"ע יש בהם בחי' אצי' ממש והן בחי' ל' כלים דמל' דאצילות שנעשים נר"ן לבי"ע, והוא בחי' נשמה דבי"ע כמ"ש באגה"ק סי' כ' ד"ה איהו וחיוהי חד, שגם בחי' אצי' שבעשי' הוא למעלה מעלה מבחי' הבריאה עצמה ומכש"כ בחי' אצי' שבבריאה. ובזה הוא ההפרש בין ק"ש לברכותי', דברכות ק"ש הן העבודה מצד הבריאה עצמה אבל ק"ש היא העבודה מצד בחי' אצי' שבבריאה. וביאור הענין הוא דהנה ידוע שהעולמות בי"ע הן ממה שנפל בשבירת הכלים וכמ"ש בע"ח דשברי הכלים דתהו נפלו במקום הבריאה, היינו במקום שאח"כ נתהוה עולם הבריאה, ומבירורי הניצוצות דתהו נתהוו עולמות בי"ע, ועם היות דגם עולם האצילות ושלמעלה מאצילות הם ג"כ מהבירורים דתהו כמ"ש בע"ח ובמבו"ש דכללות התקון הוא מה שנתבררו ונתתקנו הכלים דתהו, (שמזה נעשו הכלים דתקון) מ"מ בירור המדרי' דאצילות הם שנתבררו באופן היותר טוב (כי הם מהבחי' היותר מעולה שבתהו ונעשה בהם הבירור בטוב יותר) והוא שהם בבחי' טוב לגמרי והטוב הוא שהם בבחי' ביטול במציאות לגמרי בלי שום מציאות ישות כלל, וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה שא"ס ב"ה הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדריגת החכמה, והיינו שבמהות היש נרגש (ווערט דערהערט) בחי' העצמות שהוא בחי' יש האמיתי ואפס בלעדו ממש, ולכן גם הכלי דחכמה הוא בבחי' ביטול במציאות ממש היינו בבחי' הנ"ל דאפס בלעדו, וידוע מ"ש בת"ז דאבא עילאה (ואיתא בע"ח דהיינו בחי' חכ' דא"ק בהתלבשותו בחכ' דאצי') מקננא באצי' לכן בכללות האצילות הביטול הוא באופן כזה שהוא בבחי' ביטול במציאות ולזאת נקרא עולם האצי' רשות היחיד, עולם האחדות, לפי שהוא מיוחד ממש באוא"ס בתכלית היחוד. משא"כ בעולמות בי"ע גם מה שנתברר משבה"כ דתהו והם בבחי' הטוב שמופרדים מן הרע לגמרי מ"מ אינם בבחינת הטוב בתכלית היינו שיהיו בבחי' תכלית הביטול לאלקות כ"א הם בבחי' יש עדיין.

העבודה והביטול במדרי' שהיא: ראה קונטרס העבודה, תורת שלום ע' 61 ועוד. וראה ג"כ שיחת יב תמוז ה'תש"ז.

אצי' שבעשי' הוא למעלה: ס' הגלגולים פ"ך. לקו"ת רד"ה וידבר גו' במדבר סיני (השני). וכמ"ש בע"ח: שער שבירת הכלים פ"ב.

בע"ח ובמבו"ש: ע"ח שער ל"ס דרוש ג"ד, שמ"ב פ"ג. מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ח, ש"ו ח"ב פ"א.

מ"ש בת"ז: להעיר מסוף תי' וא"ו. וצ"ע, עפמ"ש בע"ח ש' סדר אבי"ע פ"ג פי' ל' מקננא, דלכאורה אינו שייך באבא.

ואיתא בע"ח: ראה ש' סדר אצילות פ"א. ש' סדר אבי"ע פ"ב, ועוד.

קיצור. תפלה עלית המל' ובהקדמת העבודה והביטול במדרי' שהיא. יבאר דברכות ק"ש הן בהיכלות דבריאה וק"ש באצי' דבריאה. ויפרש דאצי' הוא ביטול במציאות, בי"ע ביטול היש.

ג) **וביאור** דבר זה הוא ע"ד המבואר בלקו"ת בד"ה מי אל כמוך בפירוש ענין גסות הרוח שהרוחניות היא בבחי' גסות והיינו גם בנה"א שהוא בחי' אלקות ממש מ"מ יש שהם ממדרי' נמוכות שהביטול הוא ג"כ בבחי' יש ומורגש, וכמו במלאכים דבריאה שאין בהם רע כלל ואומרים קדוש בבחי' ביטול עצום וכידוע שיש מלאכים שאמרו קדוש בתחלת התהוותם ועמדו בביטול ב' אלפים שנה ואמרו עוה"פ קדוש ועמדו ג"כ ב' אלפים שנה בבחי' הביטול ועכשו הם בביטול דקדוש הג' מ"מ הם בבחי' יש ומציאות דבר וביטולם הוא בבחי' ביטול היש בלבד והו"ע יש ובטל. ולכן הוא שרש לק"נ דבריאה ששם מתערב הטוב עם הרע, והיכלות דקדושה דבריאה הן בחי' טוב שבנונה בלי רע אבל עכ"ז נק' טוב שבנוגה שהוא בבחי' יש, ולכן ההיכלות מעלימים ומסתירים על האור וכמ"ש בלקו"ת פ' שלח ד"ה טובה הארץ מאד שז"ע ההיכלות להעלים ולהסתיר על האור עד שיהי' בבחי' גבול בנבראים, ושם בהגה"ה די"ל שז"ע אלביש שמים קדרות דהתלבשות העגולים שהן בחי' שמיט בההיכלות הו"ע ההתלבשות בבחי' קדרות וחשך, והיינו לפי שההיכלות הן בחי' יש שמעלימים ומסתירים על האור, וכן גם בנפש האדם אפילו בנה"א בחי' השכל שבה הוא ג"כ מבחי' הטוב שבנוגה, והוא ע"ד מ"ש בזהר בסבא דמשפטים דב"נ כד אתיילד יהבין לי' נשמתא מסטרא דבעיירא דכיא, והיינו שיש נשמות נמוכות שהרוחניות שלהן היא ג"כ בבחי' גסות, אבל צ"ע איך נא' ע"ז שהוא בחי' נוגה. ובמ"א מבו' ענין טו"ר דנוגה הוא שהנוגה בכלל הוא העבודה בבחי' לגרמי' כמו מי שהוא סור מרע מחמת יראת העונש או מצד שאינו חפץ להיות מרוחק מאלקות ולא מצד האמיתות דאלקות שצריכים לדבקה בו כ"א מצד הרגש עצמו, שאם יתרחק ח"ו מאלקות יהי' שפל ונבזה גם בעיני עצמו, וכאלו אינו במציאות דבר מה כלל ונוח לו שלא נברא, משא"כ כשהוא מקורב ה"ה איזה מציאות דבר שעושה ועוסק בדבר גדול וכדאי בריאתו בעולם בשביל העשי' שלו, ובפרט כשחושב שבעבודתו עושה נח"ר ליוצרו וא"כ ה"ז ענין ודבר גדול ומשום זה משתדל ומתאמץ בעשיית הטוב, וגם בשביל השכר והטוב שמגיע לו מזה, ונמצא דהן עשיית הטוב והן הסו"מ הם בבחי' לגרמי'. והנה הועש"ט באופן הנ"ל זהו הרע דנוגה כי בועש"ט אין צ"ל שום פני' ולגרמי' כלל, והיינו שלא תהי' סבת עשיית הטוב מצד השפלות שלו בהעדר העשי' או מצד הטוב המגיע לו מזה וכש"כ מפני שבזה נמצא במציאות דבר כנ"ל, כ"א שתהי' סבת התעוררות עשיית הטוב מההתבוננות בגדולת הבורא ובאחדותו ית' וממילא צריך לעשות כל מה שצוה ה' ולא לבקש חשבונות כלל, וגם בעבודה מצד האהבה צ"ל עבודת האוהב אל האהוב מצד האהוב. ומ"ש בסש"ב ח"א פ"ד והמקיימן באמת הוא האוהב את שם הוי' וחפץ לדבקה בו וכו' נראה שאין הכוונה מה שמקיים את המצות מצד הטוב המגיע לו מזה כ"א שעי"ז יהי' דבוק לאלקות, וכך צ"ל ענין עשיית המצות שעי"ז יהי' דבוק ומיוחד באלקות שזהו בכלל עבודה מאהבה אבל לא תהי' סבת עשיית הטוב מצד הגרמי' וישות הנ"ל.

וכידוע שיש: להעיר מחולין צא, ב. תר"א רבה פל"א. ואולי הם מדרשות חלוקות.
ששם מתערב: ע"ח ש' הקליפות פ"ב. ועיי"ש בהקדמה לש' ציור העולמות, בש' סדר אבי"ע פ"ד, מבו"ש ש"ו ח"ב ס"ד ועוד.

קיצור. רוחניות גסה דוגמתה ביטול היש גם במלאכים והיכלות דבריאה וגם בנה"א, השכל שבה, טוב שבנוגה. ויבאר טו"ר דנוגה בעבודה דסו"מ וע"ט כשהיא לגרמי'.

ד) **והנה** תחלת העבודה וראשיתה צריכה להיות בסדר ובחי' ישות הנ"ל כמבואר בתו"א בד"ה ויקח המן דבעבודה דסו"מ הנה לפעמים כאשר יצרו של אדם מתגבר עליו ר"ל צריך לעורר בנפשו בחי' המ"ש והעצבות מהתרחקותו מה' ואיך שהוא עי"ז שפל ונבזה ונוח הי' לו יותר שלא נברא, וגם יתבונן בהעונש שיגיע לו מזה שעי"ז תפול עליו היראה ופחד, שהרי גם מיסורים גשמי' ר"ל במילי דעלמא מתיירא האדם, וכש"כ מיסורי גיהנם, ה"י, שבודאי יפול עליו מורא ופחד גדול וינצל עי"ז מן הרע, ולגרמי' זו הוא טוב מאחר שעי"ז ניצול מן הרע שלא לעשות דבר איסור, ועם היות שזהו ע"י לגרמי' ויראת העונש שהוא בחי' ק"נ מ"מ הרי האיסור שהוא רוצה לעשות הוא יותר גרוע ממנו הרבה שה"ה רע גמור ולכן נקרא איסור שאסור וקשור בידי החיצונים כמ"ש בסש"ב, ובכל ענין ועצה שיסור מן הרע ה"ה טוב שהרי הוא יוצא מן הרע ומה איכפת לן במה ואיך הוא יוצא מן הרע, כי העיקר הוא שיוצא מן החושך לאור. והנה כ"ז הוא הסדר דיציאה מן הרע וכמו במי שהוא טובע ר"ל בעומק הנהר הנה כל אופני ודרכי הצלה הם טובים, כי העיקר הוא שיציל עצמו מלהטבע בהרע ח"ו, אבל לאחר שיצא מן הסכנה צ"ל מסודר בעבודתו בועשה טוב דכל ענינו גילוי אלקות בחי' גילוי רצה"ע שם כתיב לא יגורך רע ואין ליש ולגרמי' מקום שם וכשהוא בבחי' לגרמי' אין נמשך האור והגילוי ומכש"כ שאינו נדבק עי"ז בבחי' הדבקות באלקות, ומ"מ תחלת העבודה צ"ל בבחי' ישות כנ"ל, ולכן הזהירה התורה כ"פ על יראת חטא מצד העונשים וכמו בקללות שבתוכחה וכמ"ש האותי לא תיראו כו' אשר שמתי חול גבול לים כו' הנותן גשם כו' עזונותיכם הטו אלה כו', הרי מזהירים ומזרזים בענין היראה ובקיום המצות מחמת פחד העונש, והיינו לפי שבסו"מ טוב במה שיכול להיות ניצול מהרע, וגם הרי מיני' ובי' אבא לישדי בי' נרגא, ובחי' זו היא בחי' הטוב שבנוגה דהיינו שבסו"מ הלגרמי' והישות הוא טוב, וזהו מה שנוגה הוא חצי' טוב וחצי' רע היינו דבועש"ט הלגרמי' הוא רע, אבל בסו"מ הוא טוב.

קיצור. יבאר דבסו"מ טוב גם עבודה לגרמי' דהעיקר שיצא מן החושך, אבל בוע"ט הוא רע דנוגה.

ה) **וביאור** הענין הוא, דהנה כתיב נר הוי' נשמת אדם וכמו אור הנר שעולה תמיד למעלה כמו"כ הנשמה היא תמיד בבחינת התעוררות מעצמה לעלות ולדבקה בו ית' וכמ"ש רשפי' רשפי אש שלהבת יה כמו הלהב שעולה למעלה כמו"כ הנה"א היא בבחי' היראה ליראה מעוצם גדולתו ורוממותו ית' בבחי' יראה אמיתית ובבחי' יראה עילאה, ומזה נמשך ההתעוררות ג"כ בהנשמה למטה בהתלבשותה בגוף, וכמא' אע"ג דאיהו לא חזי מזליהו חזי, ובכללות הוא למעלה מעלה כשתתעורר בחי' מל' כנס"י דלעילא לעלות למעלה ולדבקה בו בבחי' ז"א נמשכת ההתעוררות לפרטיות נשמותיהן של ישראל לחפוץ לדבקה בו ית', ובפרטיות הוא בכל נשמה כשמתעוררת למעלה בבחי' אהוי"ר מצד הגילוי

וגם הרי: ראה סנהדרין לט, ב. תניא פל"א.

שמאיר לה שז"ע מוליהו חזי שרואה בחי' אלקות ועי"ז מתעוררת באהוי"ר, ומהתעוררות הנשמה למעלה נעשה ההתעוררות גם בנשמה המלובשת בגוף שז"ע הרהורי תשובה שנופלים לאדם פתאום, וכן לפעמים מתעורר בבחי' אהבה ורצון שרוצה להיות קרוב ודבוק באלקות, ולפעמים בבחי' היראה שנופלת עליו אימתו ופחדו ית' ומתמרמר על ריחוקו מאלקות, וכ"ז נעשה בו פתאום בלא שום הכנה בנפש והיינו שבא ונמשך משרש הנשמה למעלה שנתעוררה באהוי"ר מזה באה ההתעוררות גם בנשמה שלמטה, רק למעלה האהוי"ר היא אמיתית בלי שום לגרמי' כלל רק בחי' אלקות, וכמו בע"ס עליונות הרי בבחי' אורות וכלים דאלקות אין שם בחי' הישות והלגרמי' ח"ו כלל וכלל כ"א בחי' קדושה לבד, והיינו בבחי' ההתעוררות דבחי' מל' שמתעוררת לעלות למעלה כנ"ל כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום דנהו"ת קארי תדיר לנהו"ע כו' שאין בזה ח"ו שום ענין ישות ולגרמי' כלל כ"א בבחי' אמיתית הקדושה, וכמו"כ במדרי' עליונות כשז"א עולה אל הבינה וכה"ג למעלה יותר הכל הוא בבחי' אמיתת הקדושה, אבל באחוריים דכלים דאלקות נאחזים הקליפות והיינו באחורי העור דמל', שיש בהם בחי' הישות והלגרמי' וכל כוונתו רק לעצמו ולגרמי' והוא חציו טוב וחציו רע, דבועש"ט הלגרמי' הוא רע, ובסו"מ הוא טוב כנ"ל אלא שהוא טוב שבנוגה ונאחזים באחורי העור דנוק' שהוא בחי' היותר אחרונה דקדושה המתלבשת בתוכה.

קיצור. יפרש דהנשמה למעלה מתעוררת באהוי"ר וזה פועל בנשמה המלובשת בגוף הרהורי תשובה ואהוי"ר פתאומיים. ויבאר דבהתעוררות המל' כנס"י אין לגרמי' כלל, אבל באחורי העור נאחזים הקליפות.

ו) **והנה** עד"ז הוא באדם כששרש נשמתו למעלה מתעורר באהוי"ר הוא בבחי' תכלית הקדושה בלא בחי' לגרמי' כלל כי חלק ה' עמו ולא יגור במגורו רע כלל, אבל בהשתלשלות התעוררות זו עד מדרי' התחתונה שבנשמה המלובשת בנפש החיונית ובגוף התומרי שהוא כלי גשמי מאד והו"ע משכא דחויא ק"נ אז תהי' ההתעוררות בבחי' לגרמי' מפני הכלי ששורה בו ההתעוררות שהו"ע ק"נ דשם הוא הישות ולהגרמי' לזאת תהי' התעוררות הנפש ג"כ בבחי' לגרמי' ובבחי' ישות, והו"ע המר"ש והעצבות מהתבוננות התרחקותו מעבודת הוי' המעוררת את הלב מאד עד בכי', וכמשנת"ל, ואין זה שקר גמור כמו שסוברים העולם כ"א היא אמיתית למעלה בשרש נשמתו כנ"ל, רק בהשתלשלות בבואה בגוף תשתנה מצד חומר הגוף בבחי' לגרמי'. ולכן אל יפול לב האדם בנפול עליו המר"ש לומר כי קליפה ורע גמור הוא, כי באמת אינו רע גמור רק בחי' ק"נ, ובעצם נשמתו הוא בחי' אמיתית, והוא מה שנתעוררה בבחי' היראה ורק בבחי' התחתונה שבנשמה שהוא בחי' הנפש כשמתעוררת ג"כ בבחי' יראה מצד התעוררות עצם הנשמה ה"ה בא כלשון הגוף ונה"ט שהוא בבחי' העצבות והמר"ש ויראת העונש שכ"ז הוא בחי' הישות ולגרמי', אבל היא אמיתית מצ"ע ויכולה להתהפך לקדושה להיות ירא חטא לירא מעצם החטא לפי שהוא היפך ומנגד לאלקות, ולמעלה מזה להיות בבחי' יראה בשת שהוא יראת הרוממות וכמ"ש במ"א, והגם שגם בועש"ט י"ל לכאורה שהוא מה שנתעורר הנפש למעלה בבחי' האהבה ודבקות לאלקות וא"א לדבקה בו כ"א בקיום התורה ומצותי' כנ"ל בשם הסש"ב, ומזה נעשה ההתעוררות בנשמה למטה בועש"ט, אלא

וחיינו באחורי : ראה תורה אור ד"ה ויאבק איש עמו.

שבא בלשון הגוף והנה"ט שרוצה בקיום ועשיית המצוה שאז הוא נחשב לאיזה מציאות בעצמו שעושה איזה דבר וטוב לו מזה, א"א לומר כן שהרי האהבה והדבקות היא בבחי' תכלית הביטול, והרצון הנ"ל בעשיית המצות ה"ז היפך הביטול לגמרי כ"א תכלית הישות והמציאות, ואינו דומה להישות ולהגרמי" דסו"מ, דמ"מ הרי עי"ז נשבר לבו בקרבו ומתבטל ישותו, אלא שהוא בחי' יש לגבי הקדושה אבל מ"מ הרי חומר ישותו נשבר עי"ז, משא"כ בועש"ט הרי אדרבא עי"ז נעשה במציאות יש ויוכל עוד לירד למטה יותר, משא"כ בסו"מ מפני שמ"מ נשבר חומר ישותו יכול להיות נהפך לקדושה שתהי' היראה אמיתית יותר, ועוד דלגבי רע גמור הישות הלזו היא טוב, משא"כ לגבי הטוב היינו בועש"ט הוא רע ולא יגורך רע כתיב. ומה שמבואר תחלה דבהתחלת העבודה צ"ל בחי' ישות הנ"ל הנה לא כל האופנים שוים שיש בזה כמה אופנים שונים ויש שהם בבחי' הדקות, ובאמת צריכים בזה זהירות יתרה והדרכה טובה וחבר טוב ומורה דרך בדרכי העבודה איך לבא מזה אל הדרך האמיתית בהסדר דועש"ט והיינו דכשם שהדרך האמיתית היא שלא להקל על עצמו בדרכי עבודה, ניט מאכן זיך גרינג, להעלים עין מעניני הנהגותיו, כן אינו צריך מאכן זיך שוועך, כי ההגדלה וההמעטה שתיהן כאחד אינן מדרכי העבודה האמיתית.

קיצור. ימשיך שעד"ז בנשמה למעלה אין לגרמי', אבל בהתלבשותה במשכא דחויא תשתנה ההתעוררות בבחי' לגרמי'. ויחלק דבסו"מ פועל הלגרמי' ביטול ישותו ויכול ליהפך לקדושה, משא"כ בוע"ט.

ז) **ובזה** יובן מ"ש בזהר בר נש כד איתיילד יהבין לי' נפשא מסטרא דבעירא דכי' מסט' דאינון דאקרי אופני הקודש, ופי' הרמ"ז בעירא הוא הנה"ב והיא הנפש היסודית המבואר בע"ח שער קיצור אבי"ע שכלולה מד' יסודות שהן ד' ליחות יעו"ש, ובתוכה נפש מק"נ והיא כלולה מיצ"ט ויצה"ר, וזהו מה שרבינו ז"ל בסש"ב ח"א פ"א חשיב קודם המדות רעות שבאים מד' יסודות רעים שבה ואח"כ אמר וגם מדות טובות שבטבע כל ישראל בתולדתו כמו רחמנות וגמ"ח וכו' כי בישראל כו' היא מק"נ, דתחלה מדבר בנפש היסודית הנק' בע"ח נה"ב, והיא כלולה ג"כ מטר"ר כמ"ש בע"ח שם, והיינו שזהו בחי' נפש החיונית שלמטה מהנפש השכלית שמק"נ וכמ"ש בלקו"ת בד"ה אם בחוקותי דרוה"ב (וברוב המקומות נק' הנפש שמק"נ נה"ב) והוא כמ"ש בע"ח הנ"ל. ובע"ח שם כתב שהנה"ב היא גוף מ"מ צ"ל שאין הכוונה שהיא גוף ממש היינו הבשר ודם כ"א מה שמתלבשת בהדם להחיותו. וי"ל דזהו הכוונה מ"ש בסש"ב נפש אחת מצד הקלי' וסט"א המתלבשת בדם האדם כו' והכוונה על הנפש הנ"ל. ואח"כ אמר וגם המדות טובות כו' קאי על הנפש שמק"נ והוא הנק' בכ"מ נה"ב או נפש השכלית, ולפי זה מבואר בסש"ב ג"כ ג' נפשות, ועמ"ש בד"ה יו"ט של ר"ה רנ"ט בד"ה לכל תכלה ראיתי קץ, ומה שכוללם יחדו לפי ששניהם הם מהקליפות, (ועמ"ש בע"ח שער ק"נ פ"ו (בד' ירושלים ת"ו) שהרקיעים דעשי' שמשם נמשכת הנה"ב הנ"ל שכ' בע"ח וברמ"ז שם הוא ק"נ), והנה נראה שהמדות טובות הן מחלק הטוב שבנוגה הנק' יצ"ט, ועמ"ש באגה"ק סי' י"ב ד"ה והי' מעשה הצדקה שלום, שישראל בטבעם הם רחמנים

ועמ"ש כו' רנ"ט : הוספה לאחר זמן.

זגומלי חסדים מפני היות נפשותיהן נמשכות ממדותיו ית' שהחסד גובר בהן, הרי שהמדות טובות הן מהנפש עצמה. (ועמ"ש בזח"ב בסבא דמשפטים דצ"ה ע"ב בענין בת כהן, ושם ההפרש בין בת כהן לבת איש כהן). וי"ל לפי מ"ש בע"ח שם דיצ"ט הוא מלאך טוב מיצירה, ולהיות דז"א מקננא ביצי' א"כ הרי יש להם שייכות זל"ז. והנפש דנוגה נקראת דכיא מפני הטוב שבה שקרוב אל הקדושה, וגם קרובה ליטהר (היינו בחי' יצה"ר שבה יכול להתהפך אל הקדושה, וצ"ל דמה שנק' בע"ח יצה"ר הו"ע כח המתאוה המבואר במ"א). ובתוך נפש זו דנוגה מתלבשת הפנים שהוא נפש האדם מצד אופני הקדש דעשי', ושלשתם יחד הם הנפש, ור"ל שזהו מ"ש בזהר יהבין לי' נפשא מסטרא דבעירא דכיא מסט' דאופנים היינו בחי' נפש שהיא המדרי' היותר תחתונה שבנשמה שמתלבשת בגוף ונה"ב שמק"נ ומתאחדת עמהם. ועפי"ז מובן מ"ש שגם בנה"א יש מדרי' שהיא מבחי' הטוב שבנוגה היינו בחי' הנפש שבה העבודה היא בבחי' יש ולגרמי' שמבחי' נוגה והיינו מצד התלבשותה והתאחדותה בק"נ. אמנם הוא בחי' הטוב שבנוגה והיינו בבחי' סו"מ כנ"ל. וזהו ג"כ מ"ש שהשכל דנה"א הוא טוב שבנוגה היינו מצד התלבשותו בענינים שמבחי' נוגה כמו שיתבאר אחרי כן.

קיצור. יפרט דיש נפש החיונית ונפש השכלית ושניהם כלולים מטו"ר. ובתוך נפש השכלית מתלבשת נפה"א ולכן שייך בה לגרמי' וטוב דנוגה.

ח) **והנה** בתוספות ביאור ענין מאמר הזהר יהבין לי' נפשא מסטרא דבעירא דכיא הוא ע"פ מה דאיתא ברע"מ פנחס דרכ"ב סע"ב בענין הנשמות ואית מנהון כבעירן ואיתמר בהון ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם, וז"ש מסטרא דבעירא דכיא היינו בחי' נשמות דזרע בהמה, וכמ"ש וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה, שיש נשמות הנק' זרע אדם ויש הנק' זרע בהמה והיינו שאין להן דעת. ומבואר במ"א שאין הכוונה שאין להן דעת כלל אלא שאין להן ד"ע ועבודתן היא בבחי' ד"ת, וידוע ההפרש בין ד"ע לד"ת דד"ע הוא בחי' ביטול אמיתי יחו"ע שבא מצד ההרגש דעצמות אוא"ס שמופלא ומובדל מגדר עולמות, וד"ת הוא ענין ביטול היש שבא מצד ההשגה וההתבוננות שבשכל והיינו בבחי' האור והזיו האלקי שמאיר ומתלבש בעולמות שבזה שייך השגה בכללות ענין ההתהוות איך שהוא מאין ליש ובענין ביטול העולמות כמשי"ת. וממילא הביטול בזה הוא ביטול היש בלבד, ובחי' זו נק' זרע בהמה, והנה מבואר במ"א דבחי' יש מי שאוהב הוא טוב שבנוגה. והענין דמשנת"ל דהישות דועש"ט הוא דע היינו כשעשיית הטוב הוא מפני שעי"ז הוא במציאות דבר, אבל ענין יש מי שאוהב אין הכוונה שהוא בבחי' הרגש הישות מצד עבודתו כ"א מפני שכל עבודה שע"פ השכל בהכרח יש בה ענין ההרגש ואינה בבחי' ביטול לגמרי, ובפרט כשענין השכלי מלובש בדברים תחתונים ממילא הוא בבחי' עביות יותר ולכן אפשר להיות בזה יניקת החיצונים וכמ"ש במ"א בענין לא יחפוץ כסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו בלקו"ת ד"ה לבאר ענין המסעות, ובחי' זו נק' טוב שבנוגה שההרגש הוא מהנוגה, דהנה לבושין תקינת

המבואר במ"א: ראה דרושי פרה אדומה (לקו"ת ס' חוקת ועוד).
ומבואר במ"א: ראה תו"א ר"פ משפטים, ועוד.

לן דמנייהו פרחין נשמתין כו' שהנשמות נמשכות מבחי' הלבושים דמחדו"מ, דכל אחת מהן כלולה מכולן כידוע, דמזה הו"ע ההשגה, דבבחי' שמהספי' עצמן הוא למעלה מהשגה היינו בחי' ד"ע וכמו אצי' בכלל הוא בחי' ד"ע, ובלבושים יש תערובות ולכן שייך בזה ענין הנוגה והו"ע ההרגש, אבל הוא בחי' הטוב שאין זה הרגש הישות ממש כ"א שאינו בבחי' ביטול לגמרי והיינו שנרגש בו האהבה והרצון שכן היא המדה בעבודה שעל פי השכל, והיינו בבחי' נשמות דזרע בהמה, משא"כ בנשמות דזרע אדם בחי' ד"ע שמצד עצמות אוא"ס שלמעלה מהשגה שם אינו שייך ענין ההרגש כלל כ"א ביטול במציאות. ועפי"ז י"ל שיובן מש"כ שהשכל הוא בחי' הטוב להיות כי החכ' והשכל דנפש הנ"ל הוא ההשגה והתפיסא בענין ביטול הנבראים למקור חוצבם. דהנה ההפרש בין הנה"א לנה"ב אינו בענין השכל וחכמה שנאמר שהנה"א הוא שכלי והנה"ב הוא בהמי, שהרי נקרא ערום כמ"ש והנחש היי' ערום שמתחכם בערמומיות לצוד את האדם ברשתו בכמה המצאות שכלי', וכמו שאנו רואים בחוש בטבעי בני אדם שהערום יעשה כמה ענינים בחכמה גדולה בדרכי אונאה בכדי להסתיר על תוכן כוונתו וכל זה בכדי להשיג מה שהוא מתאווה. אך כל השגת הנה"ב היא בהגשמת העולם, ולא זו בלבד מה שמשיג בטיב העולם היינו איך שהגשמי טוב לו שזהו גשם ממש, אלא גם מה שיש בו ענין השכל שאינו שייך למדות, וכמו בחכמות חיצוניות כחכמת הטבע וחכמת הרפואה ותכונה וכדומה, הרי ההשכלה וההשגה היא בגשמיות הדבר היינו בהדבר כמו שכבר נעשה ונתהווה ובהטבע שהוטבע בו, והיינו מה שכבר בא מהכח האלקי בבחי' יש שזהו שנק' ברמב"ם הל' יסוה"ת בשם מעשה בראשית והיינו מה שכבר נעשה ונתהווה בבחי' יש.

וזהו מה שנקרא חכמת הטבע.

קיצור. יפרט נשמות דזרע אדם ד"ע ביטול במציאות, וזרע בהמה ד"ת ביטול היש. יחלק דלגרמי' דוע"ט פועל הישות, אבל יש מי שאוהב היינו שאינו בבחי' ביטול מפני היות עבודתו ע"פ שכל, ולכן הוא טוב שבנוגה. יוסיף ביאור שהשכל הוא טוב כי השגתו בביטול הנבראים למקורם, ויפרש דהשגת נה"ב הוא ביש לאחר שנתהווה.

ט) **אמנם** ענין ההתהוות של היש, היינו איך שנתהווה היש מאין מה שהרמב"ם קורא לזה מעשה מרכבה היינו חכמת אלקות שהיא ההשכלה במדרי' הרוחני' קודם שנתהוו בבחי' יש ואיך שהאין האלקי מהווה מאין ליש בזה לא תשכיל הנה"ב מצ"ע כלל, והיינו לפי שהנה"ב היא גשמי' שבאה מק"נ, ולכן כל השכלתה והשגתה הוא בדברים הגשמי' דוקא, משא"כ הנה"א כל השכלתה והשגתה הוא בדברים רוחני' ובאלקות דוקא, אבל בשכל וחכ' אחרת כמו בחכמות חיצוני' הנ"ל לא יסוגל אור זה להשכיל ולהבין מאומה, כי לא תשכיל רק בדבר שהוא משרשה ומקורה העליון האלקי ולא בשום הגשמה כלל, עד שלא נק' נפש זו נפש המשכלת רק במה שכח השכל שבה אינו רק כח השכל האלקי (בל"א געטליך) וכרוח אלקי' ממש ולא בשום שכל ודעת אחר וולתו, ומה שמשכיל ומשיג השכל דנה"א בענין העולם הוא בבחי' הרוחני' והייתו בענין התהוות העולמות וכל הנבראים מאין ליש והוא ההשכלה וההשגה בגוף ועצם האין האלקי ובאיכות ענין ההתהוות של הנבראים ואיך שכל בריאה בטלה במציאותה להאין האלקי המהווה אותה. ובזה יש הפרש בין הנשמה קודם

שמתלבשת בגוף שאז כל השכלתה והשגתה היא בגוף האין האלקי המהווה את היש ומזה מתפעלת באהוי"ר, וגם בדברים המתהווים הוא בדברים רוחני' דעולמות העליונים, וכמו שירדה הנשמה למטה לא תשיג כ"כ בגוף ועצם האין האלקי כ"א בענין ההתהוות איך שהאין האלקי מהווה את הנבראים מאין ליש, ואף גם זאת בנבראים הגשמי', ומה שמשיג בגוף האין האלקי הוא מתוך הדברים הגשמי' דוקא, והיינו שמתוך המשל מבין ומשיג את הנמשל, ויש בזה יתרון מעלה מה שנתפס אצלו הענין במוחש יותר כמ"ש במ"א, מ"מ ה"ה בבחי' הגשמה ואינו דומה כלל להשגת הנשמה קודם התלבשותה בגוף ונה"ט, וכן בביטול הנבראים למקור חוצבם הכל הוא בנבראים הגשמי' ומזה מתפעלת באהוי"ר. וי"ל דענין הביטול מה שמושג הוא ביטול המלאכים העליונים וכמו"כ ביטול הנבראים ע"ד ביטול השרים והעבדים אל המלך שכולם בטלים ונשמעים לרצונו היינו שעושים כרצונו, כמו"כ הוא בנבראים שבטלים לאלקות, דעם היותם בבחי' יש מ"מ ה"ה בטלים לאלקות ועושים כרצונו וכמא' וכולם עושים באימה וביראה רצון קונם, וכמו"כ בנבראים שלמטה שכולם בטלים לרצה"ע ובהם ועל ידם נשלמת כוונתו ורצונו ית', גם בע"ש כתיב כמצביא עביד בחיל שמיא וגו', והדברים נראים בחוש בנבראים שלמטה איך שכאו"א עושה ע"פ ההשגחה העליונה וע"פ רצונו ית' באופן שע"י עשייתו תושלם איזה כוונה שהנברא אינו יודע זה כלל מקודם לזה והוא רק מצד הכח האלקי ורצונו ית' שע"ז עושה הנברא את פעולתו ועשייתו ממילא, והיינו מצד ביטול הנברא לרצונו ית' (והוא הוא החיות המחי' אותו) לכן ה"ה עושה כרצונו ית', ואף שאין הנברא מרגיש זה וחושב שעשה כן מרצונו העצמי, וזהו"ע הבחירה בקיום התומ"צ מפני שאינו מרגיש כלל איך שהוא בהידיעה העליונה, אבל באמת אינו כן שכל עשיותיו הן מרצונו ית' שהדבר נראה בחוש שהולך ואינו יודע כלל למה ולאיזה כוונה הוא הולך ואח"כ נראה שע"ז נשלמת איזה כוונה.

קיצור. ימשיך דהשגת נה"א הוא בהתהוות הנבראים הגשמיים ובביטולם (וקודם התלבשותה בגוף השגתה בהאין המהוה ובנבראים הרוחניים). גם נבראים דלמטה בטלים לרצה"ע אף שאין מרגישים.

י) **והנה** לכאורה יש מקום בשכל לומר דזה מה שהאדם מתאוה ללכת למקום שהוא הולך הוא מפני שרצונו העצמי הוא שהמשיכו לשם בשביל שיושלם איזה רצון, אז אין דעם זיין אין יענעם אָרט זאל זיך דורכפירן א כוונה נסתרה וואס ליגט באַהאַלטן אין זיין פנימית און ער אַליין וויס ניט פאַר וואס עס ציט אים אַהין, אבל באמת הנה טעם הרצון ללכת ולהיות במקום שהולך לשם הוא בשביל להשלים כוונה פנימית ועצמית מה שבגזירת ההשגחה העליונה שעל ידו תושלם הכוונה העליונה, שהרי ע"פ רוב לא בהילוכו בלבד נשלמת הכוונה כ"א שגם זולתו הולך ובא למקום שהולך הוא ואז נשלמת הכוונה, ומי הוליך את זולתו לשם, ואם נא' שזהו ג"כ מכח רצונו העצמי, הלא ידוע מ"ש הילכו שנים יחדו בלתי אם נועדו שא"א להיות ששני בנ"א יעשו דבר א' שיושלם על ידם בלתי שיתוועדו ויתאחדו לעשות לכוונה אחת, וכאן שלא נתוועדו זע"ז מקודם בהכרח לומר שעשייתם שניהם לכוונה אחת הוא מצד כח עליון שלמעלה משניהם, והוא הכח האלקי שהוא רצונו ית' שמהוה ומחי' אותם הוא המוליך אותם ומביאם לכוונה אחת שנשלמת על ידם בלי ידיעתם והרגשתם כלל, והיינו רק מצד הביטול

שלהם לרצונו ית', וג"ז אמת דהארת רצונו ית' מאירה ברצון הנברא ובהרגש הלב, דזה שרצונו ללכת עד"מ הוא מצד הרצה"ע שנרגש בלבו, והוא אינו יודע וחושב שזהו רצונו העצמי, ובאמת הוא הרצון האלקי שנרגש בו וכמו שאנו רואים במוחש אשר ע"פ הרוב הנה הרגש הלב הוא אמיתי הרבה יותר מהשגת השכל, כי הרצון הוא למעלה מכחות הגלוים שמן החכמה ולמטה, וידוע דכחות הגלוים ה"ה מעלימים על אמיתת האור מפני שהם כחות מוגבלים ובפרט שמתלבשים בכלים, והא בהא תליא, משא"כ הרצון שהוא למעלה מכחות הגלוים והוא כח בלתי מוגבל ואינו מתלבש בכלי לכן בהרצון דוקא נרגש יותר הכח האלקי, וכ"ש במלאכים העליונים שבטלים לרצונו ית' וכל עבודתם ועשייתם הוא כפי רצונו ית', ושם הוא במעלה עליונה הרבה יותר שהם מרגישים ממש את רצונו ית' כי ביטולם הוא באופן אחר לגמרי שהם בטלים ממש לאלקות שז"ע אמירת קדוש וברוך שלהם, ואיכות אופן הביטול דמלאכים אינו מושג בהנשמה למטה, כ"א הנשמה כמו שהיא למעלה, היינו נשמה דבי"ע, משגת מהות ואופן הביטול של המלאכים, אבל הנשמה כמו שירדה למטה אינה משגת אופן ואיכות הביטול דמלאכים, וכש"כ שאינה יודעת מהות הביטול, רק יודעת ומשגת שהם בטלים לאלקות.

קיצור. יוכיח דכמה מפעולות בנ"א הם מביטולם לרצה"ע, אלא שנרגש בלבו וחושב שזהו רצונו. המלאכים מרגישים רצה"ע וביטולם באופן אחר שאינו מושג למטה.

יא) **והנה** עיקר הידיעה וההשגה באופן ומהות הביטול הוא בנבראים שלמטה, אמנם כללות ענין הביטול הזה הוא מושג בהנשמה למטה, גם הביטול דהעדר תפיסת מקום מושג ג"כ בהנשמה גם כמו שירדה למטה שמשגת איך שכל הנבראים שלמטה וגם הנבראים העליונים עד העולמות היותר עליונים אינם תופסים מקום כלל לגבי אוא"ס ב"ה, וע"י ההתבוננות וההשגה בביטול הנבראים ע"ז מתפעלת באהוי"ר לאלקות. והיוצא מכל הנ"ל הוא דכל השגת הנשמה למטה הוא בהתהוות היש מאין, וגם בזה אין ההשגה בגוף ועצם ענין ההתהוות, כי עצם ענין ההתהוות מאין ליש הוא למעלה מן השכל ואין לאדם שום תפיסא והשגה כלל וכלל איך נעשה מלא דבר דבר, רק זה משיג השכל שנתהוו כל הנבראים מאין ליש, אבל אין משיגים גוף ועצם האין האלקי כ"א שמהווה את היש, וביטול הנבראים שהם בטלים למקורם האלקי המהוום, והעיקר משיגים בביטול הנבראים שלמטה, אבל בנבראים שלמעלה וכש"כ בעולמות עליונים יותר משיגים רק ענין הביטול אבל לא איכות הביטול, ונמצא שהאהבה הנולדת מהתבוננות זו נמשכת מהנבראים מה שהם בטלים אליו ית', והנבראים המה מבחי' נוגה, א"כ גם החכמה המשגת ביטול הנבראים היא מבחי' הטוב שבנוגה שהיא משגת רק הביטול של נוגה, וגם כללות האהבה הזו היא הנלקחת מן הטעם והשכל, דהיינו מההתבוננות בהענין המושג בשכל כנ"ל ממילא האהבה היא בבחי' יש מי שאוהב, ואין ערוך כלל למהות הניצוץ אלקות שבנפש שהיא בחי' נר הוי' נשמת אדם שכמו עליית אור הנר שמתנענע למעלה שהיא תמידית וטבעית ולא שדבר אחר יניעהו, כמו"כ בעצם הניצוץ אלקי דנשמה הוא בבחי' עלי' מצ"ע שעולה תמיד למעלה בבחי' ביטול עצמי ממש וההתבוננות לזה הוא בעצם הפלאת ורוממות הא"ס שאינו מושג כלל דלית מחשבה תפיסא בי' כלל, וכן בהתאחדות העולמות שהוא בעצם

למעלה מהשגה, וגם זה הוא בשביל לעורר את התפעלות עצמות הנשמה ואמיתת התפעלות הנשמה הוא מצד ההרגש שמרגשת את האו"ס כבן המרגיש את אביו שהו"ע שלמע' מטו"ד. אמנם א"א להיות גילוי ניצוץ האלקו' שיהי' מאיר בגוף אלא ע"י העבודה שע"פ שכל תחלה שהוא בחי' הטוב שבנוגה כנ"ל שזהו הגורם ג"כ גילוי הרצון שלמעלה מהשכל שמהניצוץ האלקי, ובלעדי השכל הנ"ל לא הי' הניצוץ מאיר כלל. וזהו"ע ב' הפירושים דואהבת ל' צווי ול' הבטחה שסופך לבא לידי אהבה, והיינו שע"י השכל וההתבוננות שמזה נמשך בחי' אה"ע וע"ז שייך צווי, הנה אזי יומשך גילוי הרצון שלמעלה מהשכל, ועמ"ש מזה בתו"א ד"ה זה יתנו וד"ה ויקהל בענין ב' בחי' רצון שהרצון שע"פ טו"ד הוא כלי לרצון שלמעלה מטו"ד, ועמ"ש בלקו"ת במדבר בד"ה וספרתם לכם בהביאור בענין תספרו חמשים יום וכמ"ש במ"א בענין מי שטרח בע"ש יאכל בשבת, שבשבת אז עיקר גלוי בחי' עצם הניצוץ האלקי והיא עבודת הנשמה שמצ"ע והו"ע עבודת הקטרת הקטורת ע"ג המזבח הפנימי בחי' בחד קטירא אתקטרנא וכמ"ש מזה בד"ה ראו קרא ה' בשם, ובא דוקא לאחר עבודת הנשמה בהתלבשותה בגוף ונה"ב בעבודה שע"פ טו"ד שעי"ז מברר את הנה"ב שז"ע ההקרבה על מזבח החיצון כמש"ש, ואפ"ל בענין נר הוי' נשמת אדם שהאור זהו הניצוץ שמתנענע מעצמו למעלה, והו"ע עצם הנשמה, ומ"מ אינו מאיר אלא ע"י השמן שהוא החכמה דנוגה הנכלה באור, והיינו השכל שבנפש.

קיצור. יבאר דהשגת הנשמה למטה אינה בגוף האין המהווה כ"א במה שמהווה היש, וכן רק באיכות ביטול נבראים דנוגה ולכן היא טוב שבנוגה. ימשיך דאהבה מהתבוננות בענין המושג היא יש מי שאוהב אלא שהיא גורם וכלי להתפעלות ועבודת עצם הנשמה.

יב) וזהו ענין ההפרש בין ק"ש ליוצר אור, דאע"פ שגם יוצר אור הוא בהיכלות דבריאה ואין בהם תערובות רע כלל עכ"ז היינו בריאה מצ"ע, אשר העבודה בזה היא בבחי' הבנה והשכלה מביטול העולמות ומחמת זה נמשכת ההתפעלות כנ"ל, אבל בק"ש מתגלה אצי' שבבריאה דהיינו מה שלמעלה משכל המושג ומובן כ"א ע"ד נר הוי' נשמת אדם שהיא העבודה בעצם הניצוץ דנשמה בבחי' רעותא דליבא שלמעלה מטו"ד, וזהו"ע שמע ישראל הוי' אלקינו וגו' כבן הנמשך ממוח האב שהיא התקשרות עצמית שא"צ ע"ז שום טעם ודעת, והגם שבק"ש צ"ל ג"כ ההתבוננות בהוי' אחד, אך הענין הוא דהתבוננות זו היא בבחי' עצמות אוא"ס איך שהוא יחיד ומיוחד וכל התבוננות שבעצמות ה"ה באמת למעלה מטו"ד לפי שאין השכל משיג כלל איך הוא ענין האחדות, ורק משיג שהוא יחיד, אבל איך הוא ענין האחדות זה אינו מושג כלל, ולזאת הגם דבהתבוננות דה' אחד צריך להתבונן בבחי' האחדות שמצד העולמות דלכן לא נאמר הוי' יחיד כ"א הוי' אחד להורות שגם לאחר שנתהוו ז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם הוא יחיד ומיוחד גם מצד העולמות, שיש ע"ז הכרחיות שכלית שהעולמות גם לאחר שנתהוו המה בטלים ומיוחדים בתכלית באוא"ס כמו קודם שנתהוו ממש עד שאינו שייך לומר שיש עוד מציאות דבר מה ח"ו הזולת ונפרד, והו"ע הוי' אחד שגם שנתהוו עולמות המה מיוחדים עד שגם מצד העולמות הוא יחיד ומיוחד בתכלית האחדות בחי' יחיד ממש, אינציק בעצם, מ"מ הנה כ"ז הוא רק שהשכל מכריח בראיות שכליות שהדבר הוא כן, אבל איך הוא זה אין השכל משיג כלל מפני שהוא למעלה לגמרי מערך השגר

השכל, ואדרבה מה שהאדם יראה לעינים הוא שהעולמות הם במציאות יש ודבר והשכל משיג את הדברים הרוחנים לדברים שישנם במציאות ורק שג"ז השכל מחייב שבאמיתות אינו כן כ"א שאינם בשום מציאות דבר מה, אמנם איך הוא זה אין השכל משיג כלל, ולכן ההתבוננות היא המעוררת את עצם ניצוץ הנשמה שלמעלה מטו"ד שמתפעלת בבחי' רעו"ד להכלל בעצמות אוא"ס ב"ה, וגם דהתבוננות זאת היא כמו פתח להרגש הנשמה מצ"ע שהיא מרגשת בחי' האוא"ס, דענין ההרגשה הוא למעלה מטו"ד כמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל, ונמצא דהעבודה דק"ש היא למעלה מעלה הרבה מהעבודה דיוצר אור, דבק"ש העבודה היא בבחי' עצם הנשמה שלמעלה מהתלבשות בגוף ונה"ב, דמה שמתלבש בגוף ונה"ב הוא בחי' נר"ן והיינו בחי' שכל ומדות לבד והיא העבודה דיוצר אור, אבל בק"ש העבודה היא בבחי' עצם הנשמה שלמעלה מהתלבשותה בגוף ונה"ב, ולמעלה הוא ההפרש בין בריאה עצמה לאצילות שבבריאה. ומ"מ הנה עיקר העבודה בבחי' עצמות הנשמה הוא בתפלת שמו"ע, וההפרש הוא ע"ד המבואר בלקו"ת ד"ה כי תצא בענין הארת נקודת הלב ועצמות נקודת הלב. ועכ"ז יש יתרון מעלה בעבודת הנשמה בהתלבשותה בנה"ב שהעבודה היא בבחי' טו"ד מצד הבירורים דנה"ב שמק"נ שנעשה עי"ז, שז"ע פי' וביאור המאמר בחכמה אתבירו. וזהו ויחלום, דתי' חלום מורה על שני ענינים א' חלום שהוא חזיון לילה וב' חלום חיזוק כמו ויחלימני, כי ירידת הנשמה בגוף היא בשביל תיקון ובירור ענינים התחתונים שבהם ועל ידם נשלמת הכוונה הפנימית דפנימית ועצמות א"ס ב"ה.

קיצור. מסיק דביוצ"א העבודה בשכל ומדות, בק"ש למעלה מטו"ד. ההתבוננות במה שאין מושג איכותו, מעורר עצם הניצוץ ברעו"ד ופותח פתח להרגש הנשמה מצ"ע. אבל יש יתרון מעלה בעבודת הנשמה בנה"ב מצד הבירורים שמשלימים הכוונה דעצמות א"ס ב"ה.